

Приложение № 3 към

Национална изпитна програма за професия художник

Държавният изпитът по практика на професията се състои от създаване на изделие/произведение/творба по специалността, съобразно поставеното задание и от писмена разработка върху него.

Индивидуалното практическо задание се разработва по следния начин:

- Темите се предлагат от учениците, обсъждат се и се възлагат от ръководители-консултанти, които се назначават от директора на училището. Индивидуалното практическо задание се консултира от ръководителя.
- Заданието се разработва по образец, съгласно приложение № 4.
- Заданието включва наименованието на темата, всички изисквания по разработката на изделието/произведението/творбата, подкрепящите произведения, ако има такива и теоретичната част, графика за изпълнението и оформлението ѝ.
- Теоретичната разработка включва описание на етапите на работа, анализ на изделието/произведението/творбата. Тя се придружава от снимков материал, скици и рисунки. Теоретичната разработка е не по-малко от 2 страници машинописен текст /30 реда – 60 знака на ред/ и се представя в два екземпляра – за рецензента и за методическия фонд на училището.
- Произведението и теоретичната разработка се предоставят на рецензент /назначен от директора на училището/ в срок от 20 дни преди изпита и за тях рецензентът пише своето мнение. Ръководителят-консултант не може да бъде рецензент.
- Темите на произведението се вписват в протоколите за дипломиране, както и името на рецензента.
- Рецензентът представя рецензията си в два екземпляра – единият, заедно с теоретичната разработка на ученика се представя на комисията, която ще провежда изпита, най-късно десет дни преди определената дата за изпита, а другият екземпляр е за ученика и му се връчва най-късно три дни преди датата за защита.
- Рецензентът има право да предложи на изпитната комисия зрелостникът да не бъде допуснат до изпит.
- Изпитната комисия се запознава с проблемните случаи и взема окончателно решение.

СЪДЪРЖАНИЕ НА ИНДИВИДУАЛНОТО ПРАКТИЧЕСКО ЗАДАНИЕ:

Държавният изпит по практика на професията за специалност **живопис** се състои в изпълнение от учениците на индивидуално практическо задание на основата на професионалните компетенции за придобиване трета степен на професионална квалификация.

Практическото задание по **живопис** е тематична композиция, с формат не по-малък от 55 см на малката страна, върху платно, свободна техника.

- Основната композиция се подкрепя задължително от не по-малко от 3 броя творби /натюрморт, пейзаж, интериор, портрет, фигурална композиция и др./, изпълнени с материали по избор, доказващи богатството от професионални възможности на художника.

Държавният изпит по практика на професията за специалност **стенопис** се състои в изпълнение от учениците на индивидуално практическо задание на основата на професионалните компетенции за придобиване трета степен на професионална квалификация.

Практическото задание по **стенопис** е композиция в мащаб, съобразена с архитектурната среда и избор на стенописните техники /фреско, секо, витраж, мозайка, сграфито/ с формат не по-малък от 55 см на малката страна.

- Основната композиция се подкрепя задължително от не по-малко от 3 броя творби /натюрморт, пейзаж, интериор, портрет, фигурална композиция и др./, изпълнени с материали по избор, доказващи богатството от професионални възможности на художника.

Таблица № 1

№	Критерии за оценяване	Макс. брой точки
Специалност Живопис и Стенопис		
1.	Използва правилно технологичните изисквания за изграждане на живописна творба.	5
2.	Помества във формата и конструира по законите на композицията.	10
3.	Изгражда композицията, извежда композиционния център на творбата.	15
4.	Постига характеристика и изразителност на детайлите.	10
5.	Демонстрира завършеност, стилово единство и естетически вкус.	10
6.	Цялостно представя произведението / материали, свързани с етапното изграждане на творбата/ и теоретична разработка	10
	Общо	60

Държавният изпит по практика на професията за специалност **графика** се състои в изпълнение от учениците на индивидуално практическо задание на основата на професионалните компетенции за придобиване трета степенна професионална квалификация.

Практическото задание по **графика** включва един графичен цикъл от не по-малко от 3 графични листа, изпълнени в графична техника по избор.

- Графичният цикъл се подкрепя задължително от не по-малко от 3 броя творби /натюрморт, пейзаж, интериор, портрет, фигурална композиция и др./, изпълнени с материали по избор, доказващи богатството от професионални възможности на художника.

Таблица № 2

№	Критерии за оценяване	Макс. брой точки
Специалност Графика		
1.	Използва правилно технологичните изисквания за изграждане на графичната творба.	5
2.	Помества във формата и конструира по законите на композицията.	10
3.	Изгражда композицията, извежда композиционния център на творбата.	15
4.	Владее разнообразни графични техники и постига характеристика и изразителност на детайлите.	10
5.	Демонстрира завършеност, стилово единство и естетически вкус.	10
6.	Цялостно представя произведението /материали, свързани с етапното изграждане на творбите/ и теоретична разработка.	10
	Общо	60

Държавният изпит по практика на професията за специалност **скулптура** се състои в изпълнение от учениците на индивидуално практическо задание на основата на професионалните компетенции за придобиване трета степен на професионална квалификация.

Практическото задание по **скулптура** е пластична композиция. Тя се подкрепя от задължително от не по-малко от 3 броя скулптурни творби, изпълнени в устойчиви материали по избор, доказващи богатството от професионални възможности на художника.

Таблица № 3

№	Критерии за оценяване	Макс. брой точки
Специалност Скулптура		
1.	Познава характеристиката на различните пластични материали и избира съответните видове скулптурни инструменти.	5
2.	Познава скулптурните жанрове /портрет, фигура, фигурална композиция/, спецификата на изразните средства при интерпретацията им /скулптура малък формат, релеф, кръгла пластика/кавалетна/.	10
3.	Изгражда скулптурна творба на етапи: скица, проект, вдигане във формат 1:1, изпълнение в устойчив материал по избор.	10
4.	Прилага анатомична убедителност на човешките форми и пропорции.	10
5.	Създава синтез между конструкция, форма и материалност като противопоставя отделни форми и обеми, търси ритъм.	10
6.	Извежда състояние и художествено въздействие на творбата, подкрепена с текстова разработка.	10
	Общо	60

Държавният изпит по практика на професията за специалност **Илюстрация и оформление на книгата** се състои в изпълнение от учениците на индивидуално практическо задание на основата на професионалните компетенции за придобиване трета степенна професионална квалификация.

Практическото задание по **илюстрация и оформление на книгата** включва илюстрации, оформление и макет на литературно произведение. Материал за изпълнение на илюстрациите – графичен и цветен по избор. Формат – по избор.

Таблица № 4

№	Критерии за оценяване	Макс.б рой точки
Специалност Илюстрация и оформление на книгата		
1.	Подготвителни рисунки.	5
2.	Работен вид на цялостния проект.	10
3.	Избор на техника и стилистика.	10
4.	Единство в стила на илюстрациите и оформлението.	10
5.	Съвместимост между творческото интерпретация и художническия вкус на дипломанта, и авторовия текст.	10
6.	Професионален подход и естетика в експонирането, подкрепени с текстова разработка.	10
	Общо	60

Държавният изпит по практика на професията за специалност **Художествена дърворезба** се състои в изпълнение от учениците на индивидуално практическо задание на основата на професионалните компетенции за придобиване трета степенна професионална квалификация.

Практическото задание по **художествена дърворезба** включва:

ИЗПЪЛНЕНИЕ В МАТЕРИАЛ НА ПРОУЧЕНА И ПРОЕКТИРАНА ТЕМА

Примерни теми за индивидуални практически задания:

- 1) Художествен предмет с функционално предназначение: стол, маса, свещник и др.
- 2) Стенна пластика, релеф.
- 3) Обемна дървопластика с абстрактни, растителни или зооморфни елементи
- 4) Художествена интерпретация на възрожденска дърворезба по образец

МАТЕРИАЛИ:

ДЪРВЕН МАТЕРИАЛ И СПОМАГАТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ СПОРЕД ТЕМАТА И ФУНКЦИЯТА НА ДИПЛОМНАТА РАБОТА

СЪДЪРЖАНИЕ НА РАБОТАТА, КОЯТО ТРЯБВА ДА СЕ ИЗВЪРШИ:

- Въз основа на изработен и одобрения проект се изготвя работен картон в М 1:1.
- На базата на приет технологичен план се подготвя дървения материал за работа.

- Следвайки технологичния план, ученикът изпълнява творбата в следния порядък: копиране, изпълнение в материал, сглобяване, повърхностна обработка, патиниране, лакиране и други довършителни операции.

Ученикът представя на изпитната комисия подробно описание на извършената от него изследователска работа, следвани образци, технологични планове, вариантите на проектиране, утвърдените линеарен и графичен проекти, работен картон и завършената творба.

Таблица № 5

№	Критерии за оценяване	Макс.б рой точки
Специалност Художествена дърворезба		
1.	Задълбоченост на изследването по избраната тема и проблематиката свързана с нея.	15
2.	Максимално съответствие между проект и изпълнение.	10
3.	Познава технологията и техниките на изпълнение в материал. Борави с лекота с необходимите материали и инструменти.	20
4.	Умее да придаде цялостен завършен вид на дипломната работа.	10
5.	Представяне пред комисията, подкрепено с текстова разработка.	5
	Общо	60

Държавният изпит по практика на професията за специалност **художествена керамика** се състои в изпълнение от учениците на индивидуално практическо задание на основата на професионалните компетенции за придобиване трета степенна професионална квалификация.

Практическото задание по **художествена керамика** се състои от практическа част, съдържаща една задължителна и една избираема задача и теоретична част:

I. Практическа част:

A/ Задължителна задача – СЕРВИЗИ:

- За кафе
- За чай
- За мляко
- За плодове – два варианта
- Детски сервиз – два варианта
- Съдове за кухненско обзавеждане

Б/ Избираема задача, представяща дипломанта в артистично, индивидуално и творческо отношение:

Дипломантите избират да изработят като втора задача една от следните:

- Пано
- Декоративни чинии
- Модулни решения – за пано; за решетка

- Съдове за отглеждане и аранжиране на цветя – саксии , Комплект кашпи, Икебани
- Осветително тяло
- Стенни часовници
- Малка пластика

МАТЕРИАЛИ:

Червена глина, шамот, порцелан, ангоби и глазури.

СЪДЪРЖАНИЕ НА РАБОТАТА, КОЯТО ТРЯБВА ДА СЕ ИЗВЪРШИ:

1. Въз основа на изработен и одобрен проект се изработва чертеж в М 1:1 за всички съдове, включващ размери, сечения и цветен проект за декорацията.
2. На базата на приет технологичен план се извършват поетапно дейностите по изграждането и декорирането на керамичните предмети.
3. Изпалване в керамична пещ на бисквит и глазура на предметите.

II. Теоретична част:

В теоретичната част учениците описват изработваната практическа задача – елементи, начини на композиране, технологични характеристики, методи на изграждане, декориране, глазиране и изпичане (целия творчески и технологичен процес).

Дипломантите описват също така и срещнатите трудности в процеса на работа, както и правят своята оценка за крайния резултат.

Към теоретичната част се представят одобрените работни чертежи и цветни проекти, цветни снимки, представящи завършената дипломна работа.

Таблица № 6

№	Критерии за оценяване	Макс. брой точки
	Специалност Художествена керамика	
1.	Съобразяване на съдържанието с поставеното задание.	20
2.	Задълбоченост на разработената тема	10
3.	Художествено и естетично въздействие на задачата	10
4.	Точно изпълнение на работния чертеж и цветния проект.	10
5.	Представяне на работата пред комисията и теоретична част	10
	Общо:	60

Държавният изпит по практика на професията за специалност **Художествена тъкан** се състои в изпълнение от учениците на индивидуално практическо задание на основата на професионалните компетенции за придобиване трета степенна професионална квалификация.

Практическото задание за специалност **Художествена тъкан** се състои в:
ИЗПЪЛНЕНИЕ В МАТЕРИАЛ НА ПРОУЧЕНА И ПРОЕКТИРАНА ТЕМА

Примерни теми за индивидуални практически задания:

- 1) Декоративен десен
- 2) Уникално декоративно пано
- 3) Уникална декоративна пластика
- 4) Аксесоари за облекло
- 5) Декоративен текстил за жилищен интериор

МАТЕРИАЛИ:

Според поставената задача – пигментни багрила, текстилна основа, прежди, сито за печатане и др.

СЪДЪРЖАНИЕ НА РАБОТАТА, КОЯТО ТРЯБВА ДА СЕ ИЗВЪРШИ:

- Въз основа на изработен и одобрения проект се изготвя работен картон в М 1:1
- На базата на приет технологичен план се извършват подготвителни за изпълнението в материал дейности – подготовка на текстилните материали, подготвяне на помощните материали и съоръжения
- Следвайки технологичния план, ученикът изпълнява заданието в съответният за текстилната техника порядък.

Ученикът представя на изпитната комисия подробно описание на извършената от него изследователска работа, следвани образци, теологични и други предпоставки и обосновки, технологични планове, вариантите на проектиране, утвърдените линеален, тонален и цветен проекти, работен картон и завършената творба.

Таблица № 7

№	Критерии за оценяване	Макс. брой точки
	Специалност Художествена тъкан	
1.	Съобразяване на съдържанието с поставеното задание. Задълбоченост на изследването и проблематиката.	20
2.	Цялостност на конструкцията и съотношението на отделните и части.	10
3.	Максимално съответствие между проект и изпълнение.	10
4.	Значение на илюстрациите за изясняване на темата.	15
5.	Познава и борави с лекота с необходимите материали и инструменти, спазвайки безопасни условия на труд.	5
	Общо	60

Държавният изпит по практика на професията за специалност **Художествена обработка на метал** се състои в изпълнение от учениците на индивидуално практическо задание на основата на професионалните компетенции за придобиване трета степенна професионална квалификация.

Практическото задание за специалност **Художествена обработка на метал** се състои в:

ИЗПЪЛНЕНИЕ В МАТЕРИАЛ НА ПРОУЧЕНА И ПРОЕКТИРАНА ТЕМА

Примерни теми за индивидуални практически задания:

1. Декоративни предмети за интериора:
 - рамка за огледало/ или пано
 - осветително тяло
 - декоративна/ помощна маса
3. Пластика
 - интериорна пластика / камерен формат
 - екстериорна пластика
4. Бижутерия
 - комплект/ серия бижута
 - аксесоари за облекло

МАТЕРИАЛИ:

ЧЕРНИ И ЦВЕТНИ МЕТАЛИ, МЕКИ И ТВЪРДИ ПРИПОИ, СПОМАГАТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ СПОРЕД ТЕМАТА И ФУНКЦИЯТА НА ИЗДЕЛИЕТО

СЪДЪРЖАНИЕ НА РАБОТАТА, КОЯТО ТРЯБВА ДА СЕ ИЗВЪРШИ:

- Въз основа на изработен и одобрения проект се изготвя работен картон в М 1:1
- На базата на приет технологичен план се подготвя материала за работа
- Следвайки технологичния план, ученикът изпълнява творбата в следния порядък: копиране, изпълнение в материал, сглобяване на детайлите, повърхностна обработка, патиниране и други довършителни операции.

Ученикът представя на изпитната комисия подробно описание на извършената от него изследователска работа, следвани образци и други предпоставки и обосновки, технологични планове, вариантите на проектиране, утвърдените линеален, тонален и графичен проекти, работен картон и завършената творба.

Таблица № 8

№	Критерии за оценяване	Макс. брой точки
	Специалност Художествена обработка на метал	
1.	Задълбоченост на изследването по избраната тема и проблематиката свързана с нея.	10
2.	Максимално съответствие между проект и изпълнение.	10
3.	Познава технологията и техниките на изпълнение в материал. Борави с лекота с необходимите материали и инструменти.	20
4.	Умее да придаде цялостен завършен вид на дипломната работа.	15
5.	Представяне пред комисията и теоретична част.	5
	Общо	60

Държавният изпит по практика на професията за специалност **иконопис** се състои в изпълнение от учениците на индивидуално практическо задание на основата на професионалните компетенции за придобиване трета степенна професионална квалификация.

Практическото задание за специалност **Иконопис** се състои в:

Изпълнение в материал на проучена и интерпретирана икона и/или иконостасен фрагмент, в духа на православната традиция

Материали:

Професионално изработен дървен панел, текстилна основа, кредов грунд, яйчна темпера, варак /шлак метал/, лак.

СЪДЪРЖАНИЕ НА РАБОТАТА, КОЯТО ТРЯБВА ДА СЕ ИЗВЪРШИ:

- Въз основа на изработен и одобрен проект се изготвя работен картон в М 1:1
- На базата на приет технологичен план се подготвя и грундира основата на иконата
- Следвайки технологичния план, ученикът изпълнява иконата в следния порядък: копиране, графия, позлата, темперна емулсия, цветни подложки, засенване, отсенване, контурене, изваждане на бликове, довършителни работи, обработка гърба на дъската, полагане на лак
- Ученикът представя на изпитната комисия подробно описание на извършената от него изследователска работа, следвани образци, теологични, иконографски и други предпоставки и обосновки, технологични планове, вариантите на проектиране, утвърдените линеален, тонален и цветен проекти, работен картон и завършената икона.

Таблица № 4

№	Критерии за оценяване	Макс.б рой точки
Специалност Иконопис		
1.	Познава техниката и технологията и умее да осъществи подготовката на основата.	15
2.	Познава техниките и технологиите, прилагани в православната иконопис .	10
3.	Умее да изпише икона или иконостасен фрагмент и да предаде цялостен завършен вид (лице и гръб).	20
4.	Умее да постигне максимално съответствие между проект и изпълнение.	10
5.	Познава и борави с лекота с необходимите материали и инструменти, спазвайки безопасни условия на труд.	5
	Общо	60